

Nr 65

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m. jämte motioner.

Propositionen

I proposition nr 1968: 144 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anta därvid fogade förslag till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

2) förordning angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

I propositionen föreslås höjning av maximibeloppet för extra avdrag för nedsatt skatteförmåga vid inkomsttaxeringen. I de fall maximering gäller är nuvarande högsta avdragsbelopp 4 500 kr. Förslaget innebär i princip ett maximum för sådant avdrag på 6 000 kr. Samtidigt klargörs att den vid kommunaltaxeringen tidigare slopade maximeringen av extra avdrag till den, som är huvudsakligen beroende av sin folkpension, inte heller skall gälla vid den statliga inkomsttaxeringen. Vidare förordas en förmånligare förmögenhetsprövning i ärenden om extra avdrag.

De nya statliga och kommunala bostadstilläggen till barnfamiljer föreslås uttryckligen skola anges som skattefria.

De föreslagna nya bestämmelserna om extra avdrag är avsedda att tillämpas fr. o. m. år 1969.

Författningsförslagen har följande lydelse.

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 19 § och 50 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928¹ samt punkt 5 av anvisningarna till 25 § och punkt 2 av anvisningarna till 50 § samma lag skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

19 §.

Till skattepliktig — — — — — den vårdbehövande;
familjebostadsbidrag, som utgår av statsmedel i syfte att sänka de årliga bostadskostnaderna för familjer med barn samt att befordra en förbättring av bostadsstandarden för sådana familjer, så ock kommunalt bidrag, som utgår i samma syfte och i likartad form;

bostadstillägg som avses i kungörelserna den 28 maj 1968 (nr 425) om statliga bostadstillägg till barnfamiljer och (nr 426) om statsbidrag till kommunala bostadstillägg till barnfamiljer;

sådan gottgörelse — — — — — av motorsåg.

(Se vidare anvisningarna.)

(Se vidare anvisningarna.)

50 §.

2 m o m. För fysisk — — — — — kronor, bortfaller.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga under beskattningsåret hava varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med kommunalt Ortsavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst 4 500 kronor. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av

Finnes skattskyldigs skatteförmåga under beskattningsåret hava varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med kommunalt Ortsavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst 6 000 kronor. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning

¹ Senaste lydelse av 19 § se 1968:133, av 50 § 2 mom. och punkt 2 av anvisningarna till 50 § se 1967:41 och av punkt 5 av anvisningarna till 25 § se 1967:748.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som avses i detta stycke, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som avses i detta stycke, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Om skattskyldigs — — — — — motsvarande tillämpning.
 Skattskyldig, vars — — — — — av anvisningarna.
 Vad härefter — — — — — beskattningsbar inkomst.

Anvisningar

till 25 §.

5. Den omständigheten att en vid inkomstberäkningen i och för sig avdragsgill omkostnad helt eller delvis guldits med familjebostadsbidrag, som i 19 § omförmäles, må icke föranleda att avdrag vägras för omkostnaden i fråga.

5. Den omständigheten att en vid inkomstberäkningen i och för sig avdragsgill omkostnad helt eller delvis guldits med bostadstillägg, som i 19 § omförmäles, må icke föranleda att avdrag vägras för omkostnaden i fråga.

Har skattskyldig — — — — — eller bidraget.
 Ränta på — — — — — betalats ut.

till 50 §.

2. Därest skattskyldig — — — — —
 Om skattskyldig åtnjutit jämväl annan inkomst än folkpension, men pensionen likväl utgjort den huvudsakliga delen av hans inkomst, bör den skattskyldige regelmässigt medgivas ett med hänsyn till omständigheterna jämkat avdrag för nedsatt skatteförmåga.

Om skattskyldig åtnjutit jämväl annan inkomst än folkpension, men pensionen likväl utgjort den huvudsakliga delen av hans inkomst, bör den skattskyldige regelmässigt medgivas ett med hänsyn till omständigheterna jämkat avdrag för nedsatt skatteförmåga. Även i detta fall får det i 50 § 2 mom. andra stycket angivna maximibeloppet överskridas.

Därest folkpensionen — — — — — därtill föranleda.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1969. Äldre bestämmelser om familjebostadsbidrag skall dock tillämpas vid 1969 års taxering.

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947
(nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 9 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.

2 m o m. För skattskyldig — — — kronor, bortfaller.
Finnes skattskyldigs skatteförmåga hava varit väsentligen nedsatt av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra, tredje eller fjärde stycket kommunalskattelagen förmäles, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt ortsavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst med belopp som stadgas i 50 § 2 mom. andra och tredje styckena kommunalskattelagen. Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som nu sagts, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga hava varit väsentligen nedsatt av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra, tredje eller fjärde stycket kommunalskattelagen förmäles, må efter taxeringsnämndens eller, om besvär anförts eller ock särskild framställning därom gjorts senast den 30 juni året näst efter taxeringsåret, prövningsnämndens beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt ortsavdrag, med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst med belopp som stadgas i 50 § 2 mom. andra och tredje styckena kommunalskattelagen. *Detta belopp får dock överskridas, om skattskyldig varit för sin försörjning helt eller huvudsakligen beroende av vad han uppburit i form av folkpension.* Har skattskyldig på grund av jämkning vid beräkning av sjömansskatt åtnjutit avdrag för nedsatt skatteförmåga, skall avdrag, som nu sagts, minskas med det belopp, varmed jämkning medgivits.

Vad härefter — — — — — beskattningsbar inkomst.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1969.

¹ Senaste lydelse av 9 § 2 mom. se 1964: 71.

Motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen återfinns under följande rubriker på nedan angivna sidor i propositionen.

Inledning, s. 5—6.

Gällande bestämmelser, s. 6—8.

Departementspromemorian, s. 9—10.

Remissyttrandena, s. 10—14.

Departementschefen, s. 14—17.

Motionerna

Med anledning av propositionen har väckts de likalydande motionerna I: 1024 av herr *Bengtson m. fl.* och II: 1295 av herr *Eliasson* i Sundborn *m. fl.*, vari hemställdts, »att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 144 måtte uttala sig för avskaffande av dyrortsgrupperingen av normalbeloppen för existensminimum och höjning av beloppen för dyrort 3 och 4 till dyrort 5 samt för kompensation till kommunerna för därvid åsamkat skattebortfall».

Som motivering för yrkandet i motionerna anförs bl. a. följande.

Det kan ifrågasättas, om de nuvarande bestämmelserna om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga är de mest ändamålsenliga. Genom ett bredare skattefritt skikt i botten av den statliga skatteskalen liksom vid den kommunala utdebiteringen skulle de nuvarande reglerna om extra avdrag vid beskattningen vara överflödiga. Det är emellertid inte möjligt att för tillfället aktualisera denna fråga.

De av CFU anvisade normalbeloppen för existensminimum är f. n. dyrortsgrupperade. Enligt motionärernas mening är en sådan ordning än mer orimlig än i avlöningsavtalet. Eftersom det här är fråga om fastställande av existensminimum, bör självfallet levnadskostnaderna vara avgörande för dess storlek. Den senast gjorda undersökningen av dyrortsgrupperingen visade, att någon allmän överensstämmelse mellan reella levnadskostnader och dyrortsgränser inte föreligger. Dyrortsgrupperingen av normalbeloppen bör således genast avskaffas. I andra sammanhang har under lång tid hävdats att den nuvarande lönegrupperingen snarast bör elimineras och de lägre grupperna flyttas upp till den högsta. Samma metod bör tillämpas beträffande normalbeloppen för existensminimum. Enligt motionärernas uppfattning kan mycket väl normalbeloppen för existensminimum undantas från dyrortsgradering utan att lönegrupperingen ännu är avskaffad. Det är dessutom utan tvekan en strävan hos flertalet berörda löntagarorganisationer, att lönegrupperingen snarast bör avskaffas. För att inte ytterligare belasta skatte-tyngda kommuner och därmed öka den proportionellt utgående och i sär-

klass tyngsta delen av låginkomstgruppernas skatter, bör staten kompensera kommunerna för inkomstbortfallet vid avskaffandet av dyrortsgrupperingen av normalbeloppen för existensminimum och i samband därmed för höjningen av dyrort 3 och 4 till nivån för dyrort 5.

Utskottet

I propositionen föreslås höjning av maximibeloppet för extra avdrag för nedsatt skatteförmåga vid inkomsttaxeringen från 4 500 kr. till 6 000 kr. Därjämte föreslås ett förtydligande stadgande i förordningen om statlig inkomstskatt av innebörd att den vid den kommunala taxeringen tidigare slopade maximeringen av det extra avdraget för folkpensionärer, vilkas inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av folkpension, inte heller skall gälla vid den statliga taxeringen. Vidare förordas en för de skattskyldiga mer gynnsam prövning än f. n. av frågan i vad mån förmögenhet skall påverka storleken av det extra avdraget för nedsatt skatteförmåga. Slutligen föreslås att de nya statliga och kommunala bostadstilläggen till barnfamiljer, som beslutades av 1968 års vårriksdag, skall vara skattefria.

De av centrala folkbokförings- och uppboresnämnden (CFU) fastställda normalbeloppen för existensminimum, som ligger till grund för beviljande av extra avdrag för nedsatt skatteförmåga vid inkomsttaxeringen och nedsättning av skatteavdragen vid beräkning av preliminär skatt, har på grund av ökningen av levnadskostnaderna alltmer närmat sig det nuvarande maximibeloppet, som fastställdes år 1964. Därtill kommer att CFU:s normalbelopp för existensminimum i vissa fall understiger normalbeloppen för socialhjälp. Följden härav blir i extrema fall att skatten — på grund av otillräckliga extra avdrag vid taxeringen — måste kompenseras genom ökad socialhjälp från kommunerna. En sådan ordning är givetvis inte tillfredsställande. Utskottet delar därför uppfattningen att en höjning av maximibeloppet för extra avdrag är erforderlig. Den höjning med 1 500 kr. som föreslås i propositionen torde vara tillräcklig för att CFU under de närmaste åren skall kunna i skälig omfattning höja normalbeloppen för existensminimum. Höjningen får, såsom departementschefen framhållit, ses som en provisorisk lösning i avvaktan på resultatet av familjeskatteberedningens överväganden och det utredningsarbete som f. n. pågår inom finansdepartementet rörande beskattningen av folkpensionärernas sidoinkomster.

De av CFU fastställda normalbeloppen för existensminimum är dyrortsgrupperade. I motionerna I: 1024 och II: 1295 begärs ett riksdagsuttalande av innebörd att dyrortsgrupperingen av normalbeloppen för existensminimum avskaffas och att staten åläggs kompensera kommunerna för det skatkebortfall, som en sådan reform skulle medföra.

I ett interpellationssvar i andra kammaren den 17 maj 1968 framhöll chefen för finansdepartementet, att så länge ortsgupperingen finns kvar på lönesidan bör man ha motsvarande differentiering beträffande normalbeloppen för existensminimum. Han påpekade vidare att taxeringsnämnderna är obundna av dyrortsgupperingen i fråga om de tillägg, som i vissa fall utgår utöver normalbeloppen, och att i den mån skillnaderna mellan ortsgupperna försvinner i lönehänseende motsvarande justering sker för normalbeloppen vid beräkning av existensminimum. Utskottet kan helt ansluta sig till den av departementschefen i interpellationssvaret uttalade uppfattningen och avstyrker således bifall till motionerna I: 1024 och II: 1295.

Som framgår av bevillningsutskottets uttalande i betänkande 1967: 2 torde upphävandet av maximigränsen för extra avdrag för skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av folkpension, i princip böra gälla såväl vid den kommunala som vid den statliga taxeringen. Med hänsyn till att tveksamhet synes råda huruvida avdraget för nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer vid den statliga taxeringen är maximerat eller ej har utskottet givetvis inte något att invända mot att bestämmelserna i 9 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt förtydligas på sätt föreslagits i propositionen.

Frågan i vad mån förmögenhet skall påverka storleken av avdrag för nedsatt skatteförmåga har behandlats i anvisningar som utfärdats av riksskatte-nämnden (ser. I nr 3/1967 p. 1). Enligt dessa anvisningar, som endast avser avdrag för nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer, bör likvida medel såsom kontanter, bankmedel o. d., som inte överstiger 15 000 kr., och sådan egna-hemsfastighet eller mindre jordbruksfastighet, som är belånad till en tredjedel av taxeringsvärdet eller mera, inte påverka avdragets storlek. Uppgår förmögenheten till belopp överstigande 15 000 men inte 35 000 kr. bör avdraget minskas med vissa i anvisningarna angivna procentsatser. Om förmögenheten överstiger 35 000 kr. bör i regel extra avdrag inte medges.

Enligt departementschefens mening är de av riksskattenämnden fastställda förmögenhetsgränserna för knappt tillmätta. I propositionen förordas därför att förmögenhetsgränserna höjs i nivå med vad som gäller för vissa sociala förmåner och att en sådan förmånligare bedömning inte begränsas till folkpensionärerna utan vidgas att avse även andra skattskyldiga som är i behov av extra avdrag.

Utskottet delar departementschefens uppfattning men vill understryka angelägenheten av att förmögenhetsgränserna inte sätts så högt att de leder till en höjning av förmögenhetsgränserna i andra fall av behovsprövning. Utskottet förutsätter dessutom att de rekommendationer i de nuvarande anvisningarna bibehålls enligt vilka innehav av egna-hemsfastighet eller mindre jordbruksfastighet endast under vissa förutsättningar bör påverka storleken av det extra avdraget.

Utskottet har inte funnit anledning till erinringar mot förslaget om skattefrihet för de nya statliga och kommunala bostadstilläggen för barnfamiljer.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen

A) med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 144 antarde vid propositionen fogade förslagen till

1) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

2) förordning angående ändrad lydelse av 9 § 2 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt;

B) avslår motionerna I: 1024 och II: 1295.

Stockholm den 26 november 1968

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Stefanson* (fp), Wörnberg (s), Tage Johansson* (s), Gösta Jacobsson (h), Lundström (fp), Wirmark (s), Paul Jansson (s), Enarsson* (h) och Mattsson* (cp); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (h), Brandt (s), Allard (s), Engkvist (s), Vigelsbo (cp), Andersson i Essvik (s), fru Nettelbrandt (fp), herrar Eriksson i Bäckmora (cp), Forsberg (s) och Enskog (fp).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Stefanson* (fp), *Gösta Jacobsson* (h), *Lundström* (fp), *Enarsson* (h), *Mattsson* (cp), *Magnusson* i Borås (h), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp), herrar *Eriksson* i Bäckmora (cp) och *Enskog* (fp), vilka ansett

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 7, som börjar med »I ett» och slutar med »och II: 1295» bort ha följande lydelse.

»Motionärerna hänvisar till att någon allmän överensstämmelse mellan levnadskostnader och lönegruppering inte föreligger enligt den senast verkställda dyrortsundersökningen. I och med att denna överensstämmelse saknas blir dyrortsgrupperingen av existensminimum t. o. m. mera orimlig än lönegrupperingen enligt motionärernas mening.

Utskottet anser i likhet med motionärerna, att dyrortsgrupperingen av normalbeloppen för existensminimum bör avskaffas, liksom den kvarstående grupperingen av lönerna för statliga och vissa andra tjänstemän, genom en höjning av de båda lägsta Ortsgrupperna upp till den högsta nivå. Det finns enligt utskottets mening inte heller något hinder för att redan nu avskaffa dyrortsgrupperingen av normalbeloppen för existensminimum i avvaktan på ett totalt avskaffande av lönegrupperingen. Det finns snarast anledning att särskilt ge eftertryck åt meningen beträffande lönegrupperingen, som numera anses vara en förhandlingsfråga, genom att avskaffa dyrortsgrupperingen av normalbeloppen för existensminimum. För att undvika en övervältring av ytterligare kostnader på kommunerna med deras proportionella skatteuttag bör dessa kompenseras för uppkommande skattebortfall.

Utskottet tillstyrker således bifall till motionerna I: 1024 och II: 1295.»

dels att utskottet under punkten B bort hemställa,

att riksdagen, med bifall till motionerna I: 1024 och II: 1295, i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till kännat vad utskottet ovan anfört.